

ΣΕΞΙΣΜΟΣ

ΚΑΙ

ΓΛΩΣΣΑ

ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ
2021 - 22
8ο ΓΕΛ ΠΑΤΡΩΝ

Ελένη Λ. Κολλυροπούλου

Φιλολόγος

Μ.Α. στη Γλωσσολογία

(Σύγχρονες τάσεις στην Ανάλυση και Διδασκαλία
της ελληνικής γλώσσας)

ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

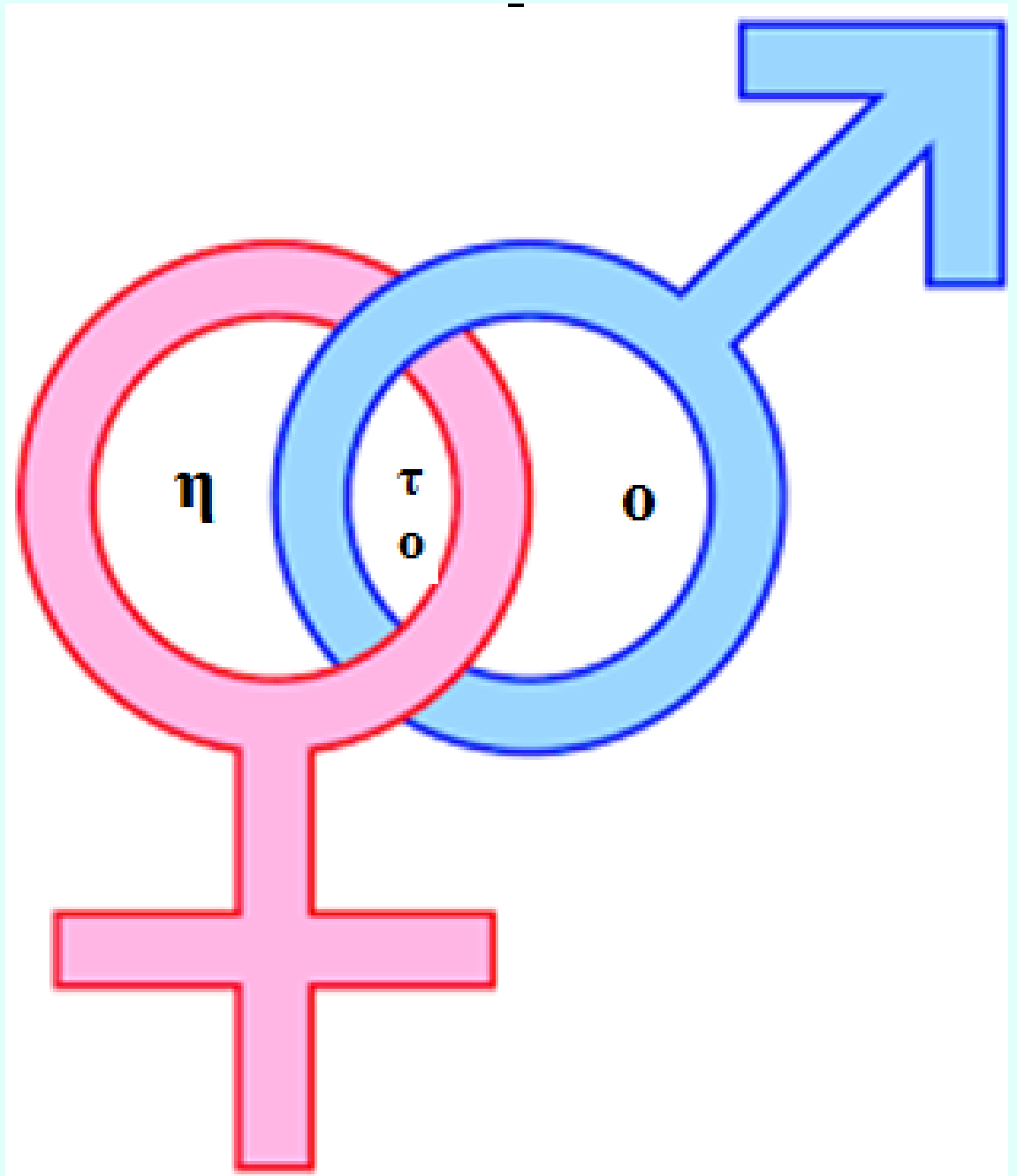
ΠΟΛΥΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΙ

Διδακτική εφαρμογή

ΣΕΞΙΣΜΟΣ

ΚΑΙ

ΓΛΩΣΣΑ

ΤΟΠΟΘΕΤΗΜΕΝΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

1η Δραστηριότητα:

Παρακολούθηση 2 video:

moviemakeronline.com.b1ed05d1-f644-4154-9c63-b15a3436809b.mp4
https://www.youtube.com/watch?v=9yMFw_vWboE

[48 Things Men Hear In A Lifetime \(That Are Bad For Everyone\).mp4](http://48_Things_Men_Hear_In_A_Lifetime_(That_Are_Bad_For_Everyone).mp4)
<https://www.youtube.com/watch?v=jk8YmtEJvDc>

- Έχετε ακούσει στον κοινωνικό σας περίγυρο χαρακτηρισμούς και σχόλια για άνδρες και γυναίκες παρόμοιους με αυτούς που παρακολουθήσατε στα 2 video;
- Ταυτιστήκατε, παραξενευτήκατε ή θυμώσατε με αυτούς τους χαρακτηρισμούς;
- Έχετε χρησιμοποιήσει παρόμοιους χαρακτηρισμούς; Αν ναι, σε ποιες περιπτώσεις;
- Αναφέρετε ή καταγράψτε παρόμοιους χαρακτηρισμούς και σχόλια.

2η Δραστηριότητα:

A.

B.

1. Γιατί τα ανέκδοτα για τις ξανθιές είναι τόσο μικρά;

Για να μπορούν να τα θυμούνται οι άντρες!

2. Ποια είναι η διαφορά μεταξύ του συζύγου και του εραστή;

25 κιλά!

Γ.

1. Πάντα κρατιόμαστε χέρι - χέρι. Αν την αφήσω, ψωνίζει.

- Σας προκαλούν γέλιο ανέκδοτα, όπως τα παραπάνω; Αν ναι, γελάτε με ανέκδοτα που αφορούν όλα τα φύλα ή ενοχλείστε με όσα αναφέρονται στο δικό σας φύλο;
- Αναπαράγετε παρόμοια ανέκδοτα είτε με αναρτήσεις σας στα κοινωνικά δίκτυα είτε στις παρέες σας;
- Ποιοι αναπαράγουν συνήθως τέτοια ανέκδοτα, αγόρια/άνδρες ή κορίτσια/γυναίκες;

ΑΝΟΙΧΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Σεξισμός ονομάζεται κάθε έκφραση
(πράξη, λέξη, εικόνα, χειρονομία),
η οποία βασίζεται στην ιδέα
ότι κάποια άτομα, είναι κατώτερα από
άλλα, εξαιτίας του φύλου τους

Δραστηριότητα 1η:

- α. Πώς νιώθουν η Ρηνιώ και η μάνα της για το φύλο τους και πώς για το αντίθετο φύλο, που στο παρακάτω απόσπασμα, εκπροσωπείται από τον πατέρα;
- β. Πώς αντιμετωπίζει ο πατέρας/άνδρας την κόρη/γυναίκα που μπαίνει στην εφηβεία;

Η Ρηνιώ δε μίλησε. Φοβόταν τον κύρη της, μα τον αγαπούσε και τον καμάρωνε. Ό, τι έκανε, της φαίνονταν πως καλά το 'κανε· κι' αυτή να 'ταν άντρας, το ίδιο θα 'κανε. Θα 'θελε να βλέπει και αυτή μονάχα το γιό, οι κόρες ας τρύπωναν μέσα, ευτύς ως θα 'κουγαν την πόρτα ν' ανοίγει και να μπαίνει. Από τη μέρα που πάτησε τα δώδεκα χρόνια και σήκωσε στήθος, της απαγόρευσε ο κύρης της να παρουσιάζεται ομπρός του· τρία χρόνια είχε να τη δει, πάντα τρυπωμένη στην κουζίνα ή απάνω στο καμαράκι της, όσο αυτός βρίσκονταν σπίτι. Ανεμίζονταν η κοπέλα από μακριά το περπάτημά του κι ευτύς κρύβονταν· ... Έτσι έπρεπε, είχε δίκιο ο κύρης· δεν μπορούσε η Ρηνιώ να ξεδιαλύνει το γιατί, μα ήταν σίγουρη πως είχε δίκιο ο κύρης.

Το ίδιο ένιωθε κι η μάνα, μα δεν το μολογούσε· το ίδιο θα 'κανε κι αυτή, ό,τι ο άντρας της, ό,τι ο κύρης της· πόσα χρόνια έκαμε να τη δει κι ο γερο-καπετάν Ρούβας, ο κύρης της; ...

(Ν. Καζαντζάκης, Ο καπετάν-Μιχάλης, σ. 43)

Δραστηριότητα 2η:

Να υπογραμμίσετε στα δύο παρακάτω κείμενα λέξεις ή φράσεις που θεωρείτε ότι είναι σεξιστικές και να δικαιολογήσετε τις επιλογές σας.

- *Καλημέρα, Πέτραйна! Τι κάμεις; Πόσα χρόνια έχουμε να ιδωθούμε;*
- *Καλημέρα! Χαθήκαμε! Από το γάμο μου έχω να σε δω. Κοντεύουν τα παιδιά μου να πάνε φαντάροι!*
- *Πόσα παιδιά έχεις;*
- *Δυο παιδιά κι ένα κορίτσι!*

Ο μοναχικός θρήνος

Το ζειμπέκικο δύσκολα χορεύεται. Δεν έχει βήματα... Είναι η σωματική έκφραση της ήττας. Η απελπισία της ζωής. Το ανεκπλήρωτο όνειρο. Είναι το «δεν τα βγάζω πέρα». Το κακό που βλέπεις να έρχεται... Ο αληθινός άντρας δεν ντρέπεται να φανερώσει τον πόνο ή την αδυναμία του· αγνοεί τις κοινωνικές συμβάσεις και τον ρηχό καθωσπρετισμό...

Το ζειμπέκικο δεν σε κάνει μάγκα*. πρέπει να είσαι για να το χορέψεις. Οι τσιχλίμαγκες με το τζελ που πατάνε ομαδικά σταφύλια στην πίστα εκφράζουν ακριβώς το χάος που διευθετεί η εσωτερική αυστηρότητα και το μέτρο του ζειμπέκικου.

Το ζειμπέκικο δεν είναι γυναικίος χορός. Απαγορεύεται αυστηρώς σε γυναίκα να εκδηλώσει καημούς ενώπιον τρίτων· είναι προσβολή γι' αυτόν που τη συνοδεύει. Αν δεν είναι σε θέση να ανακουφίσει τον πόνο της, αυτό τον μειώνει ως άντρα και δεν μπορεί να το δεχτεί. Και στο μάτι δεν κολλάει.

Μια γυναίκα δεν είναι μάγκα· είναι θηλυκό ή τίποτα. Κι ένας άντρας, πρώτα αρσενικό και μετά όλα τ' άλλα. Αυτό είναι το αρχέτυπο. Κι αν το επικοινωνήματα γέρνει καμιά φορά χαρωπά, η βάση μένει ακλόνητη. Εξαιρούνται οι γυναίκες μεγάλης ηλικίας που μπορεί να έχουν προσωπικά βάσανα: χηρεία ή πένθος για παιδιά....

Ειπώθηκε πως το ζειμπέκικο σβήνει. ... Μπορεί και να γίνει έτσι. Αν χαθούν η αδικία, ο έρωτας και ο πόνος· αν βρεθεί ένας άλλος τρόπος που οι άντρες θα μπορούν να εκφράζουν τα αισθήματά τους με τόση ομορφιά και ευγένεια, μπορεί να χαθεί και το ζειμπέκικο. Όμως βλέπεις μερικές φορές κάτι παλικάρια να γεμίζουν την πίστα με ήθος και λεβεντιά που σε κάνουν να ελπίζεις όχι απλώς για τον συγκεκριμένο χορό, αλλά για τον κόσμο ολόκληρο.

• «μάγκα: έξυπνος και με συμπεριφορά που ταιριάζει σε άντρα» (Μείζον Ελληνικό Λεξικό)

Άρθρο του Διονύση Χαριτόπουλου στην εφημερίδα Τα Νέα, 14/9/2002. Αντικλείδι, <https://antikleidi.com/2014/02/09/zempek/>

Δραστηριότητα 3η:

Στο 1ο κείμενο η ταυτότητα των ηρώων έχει οικοδομηθεί με τρόπο σεξιστικό.

Στο 2ο και το 3ο κείμενο αναπαρίσταται γλωσσικά η ταυτότητα των φύλων με επιλογές σεξιστικές.

Στο 3ο κείμενο όμως ο συντάκτης **προσπαθεί να επιβάλλει τη σεξιστική του ιδεολογία** την οποία και παρουσιάζει ως ορθή και αδιαμφισβήτητη.

Να βρείτε τις γλωσσικές επιλογές με τις οποίες δηλώνεται αυτή η πρόθεσή του.

Μεταγλωσσικός σχολιασμός

Γλωσσικός σεξισμός:

Η πρακτική της διάκρισης ενός ατόμου με γνώμονα το φύλο του, η οποία αντικατοπτρίζεται **και** στη γλωσσική μας χρήση και συμπεριφορά.

Είναι σεξιστική (sex=φύλο) η ελληνική γλώσσα;

α. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ – ΦΥΣΙΚΟ ΓΕΝΟΣ

Ο άνδρας, ο κόκορας, ο γάτος

Η γυναίκα, η κότα, η γάτα

Το παιδί, το κορίτσι, το αγόρι, το γατί

Η καμηλοπάρδαλη, ο κόρακας

- *Οι μαθητές και οι μαθήτριες είναι έτοιμ... να διαγωνιστούν στα μαθηματικά.*
- *Οι κηδεμόνες των μαθητών του σχολείου...*
- *Ο κόσμος, ο λαός*

β. ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

• *Άνθρωπος, γονιός, υιοθεσία, ανδραγάθημα, επάνδρωση κ.λπ.*

• *Το θηλυκό ορισμένων ζώων χρησιμοποιείται για χαρακτηρισμό των γυναικών ιδιαίτερα αρνητικό. Π.χ.*

σκύλα, αλόγα, φοράδα, βουβάλα, γουρούνα, σκρόφα [ιταλ.], (γ)καμήλα, κότα, κατσίκα κ.λπ.

- *Και από τη νεανική slang: χώσου, γαρίδα*

γ. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

- Πολλά λεξιλογικά στοιχεία δεν σχηματίζουν θηλυκό με διαφορετική κατάληξη:

ο/η θεατής [αλλά: τηλεθεάτρια – ακροατής/ακροάτρια]

ο/η κάτοχος, ο/η δικαιούχος, ο/η εκπρόσωπος

- Συχνές είναι οι καταλήξεις για τη δήλωση του ανδρώνυμου (αντικαθίσταται το γυναικείο όνομα)

Γιώργαινα, Βασίλαινα, Κώσταινα

- Σύνθετα ανδρώνυμα

Κωσταπέτραινα, Τσαγκαροχρήσταινα

•Θηλυκά επαγγελματικά:

α. ο/η εισαγγελέας, πρωτοδίκης, τμηματάρχης, λέκτορας, γραμματέας, δακτυλογράφος, μαθηματικός, φυσικός, η αισθητικός

β.

ο/η πρόεδρος vs η προεδρίνα
ο/η βουλευτής vs η βουλευτίνα
ο/η δήμαρχος vs η δημαρχίνα
ο/η πρύτανης vs η πρυτάνισσα
ο/η γιατρός vs η γιατρίνα/
γιατρέσσα/γιάτρισσα
(Παναγία η γιάτρισσα)
ο/η δικηγόρος vs η δικηγορίνα
ο/η αρχιτέκτων vs η
αρχιτεκτόνισσα
ο/η φιλόλογος vs η φιλολογίνα
ο/η θυρωρός vs η θυρωρίνα

ο μανάβης /η μανάβισσα
ο ράφτης/η ράφτρα
ο δάσκαλος/η δασκάλα

ο/η ταξιτζής vs η ταξιτζού
ο/η μαθηματικός vs η μαθηματικού
— vs η αγγλικού

Ο,η βουλευτής / * η βουλεύτρια
ο χορευτής/η χορεύτρια
ο κομμωτής/η κομμώτρια
ο μόδιστρος/η μοδίστρα

δ. ΣΥΝΤΑΞΗ

- Στις περισσότερες καθιερωμένες φράσεις όπου εμφανίζονται και τα δύο φύλα, το αρσενικό προηγείται:

Ο Αδάμ και η Εύα, Ο Αντώνιος κι η Κλεοπάτρα, Το αντρόγυνο, Ο κ. και η κ. Γεωργίου

- Κοινωνικές εκδηλώσεις

Ελένη, χήρα Θάνου Παπαδόπουλου (αγγελτήρια κηδειών)

Γυναικείο επώνυμο: δηλώνει κτήση

- Οι περιπτώσεις στις οποίες προηγείται ο θηλυκός τύπος είναι στερεότυπες.

Η νύφη κι ο γαμπρός, Η Χιονάτη κι οι 7 νάνοι

*Η έκφραση λ.χ. *Κυρίες και κύριοι* εκφράζει την αβρότητα προς το λεγόμενο "αδύναμο" φύλο.

ε. ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΑ

- Σε επίπεδο σημασιολογίας, ο γλωσσικός σεξισμός στα ελληνικά γίνεται εύκολα ορατός από μια απλή περιδιάβαση στα σημασιολογικά πεδία των λημμάτων **άντρας** και **γυναίκα**.
 - Οι εκφράσεις που συνδέονται με την έννοια '**άνδρας**' έχουν συνήθως **θετική σημασία**: γενναίος, ειλικρινής, αρρενωπός, λεβέντης (ανδρικός: ανδροπρεπής, γενναίος, αρρενωπός).
 - Οι εκφράσεις που συνδέονται με την έννοια '**γυναίκα**' έχουν συνήθως **μειωτική σημασία**: πονηρή, καπάτσα, στρίγγλα, αιτία του κακού, πειρασμός.
- (βλ. Βοσταντζόγλου, Αντιλεξικό όπου στο λήμμα **ανήρ** υπάρχουν 4 συνώνυμα στο σύνολό τους με θετική σημασία και στο λήμμα **γυνή** 23 συνώνυμα από τα οποία μόνο 6 έχουν θετική σημασία).
- Επίσης, τα περισσότερα λήμματα με πρώτο συνθετικό το **γυναίκα** έχουν και αυτά μειωτική χρήση και ερμηνεία (π.χ. γυναικοδουλειά).

A.

- Συνώνυμα του λήμματος "γυναίκα": η γυναίκα του δρόμου, του πεζοδρομίου, η τιποτένια, η γυναικάρα, η αλόγα, η αντρογυναίκα, η αρκούδα, η βουβάλα κ.λπ.
- Συνώνυμα του λήμματος "άντρας": αντρείος, αντρειωμένος, αντρόκαρδος, γενναιόκαρδος, γενναίος, γενναιόψυχος, παλικάρι κ.λπ.

Δαγκίτσης, Κ. 1986. Λεξικό Συνωνύμων. Αθήνα: Ι. Γ. Βασιλείου.

B.

- *γυναικοδουλειά*: 1. (για άντρα) ερωτική υπόθεση, *ερωτοδουλειά*: Αιτία του καβγά τους ήταν μια ~. 2. (πληθ.) κακολογίες, κουτσομπολιά, μικρότητες που, σύμφωνα με την αντίληψη που επικρατεί, προσιδιάζουν σε γυναίκες [*γυναικο-+ δουλειά*]

Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής 1998. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη].

- *γυναικοδουλειά*: 1. (μειωτ.) ασχολία που ταιριάζει σε γυναίκα και θεωρείται χαμηλού επιπέδου και ανάξια λόγου: θεωρούσε το σκούπισμα και το σφουγγάρισμα *γυναικοδουλειές*. 2. ερωτική περιπέτεια με γυναίκα: υποψιάστηκε ότι κάποια ~ ήταν στη μέση ΣΥΝ. *τσιλημπούρδισμα*.

Μπαμπινιώτης, Γ. 1998. Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.

Γ.

- Εκφράσεις, εξάλλου, όπως **γύναιο, γυνή της απωλείας, η γυναίκα του δρόμου, η γυναίκα του πεζοδρομίου** παραπέμπουν στην ηθική και μας προκαταλαμβάνουν σε βάρος της γυναικείας σεξουαλικότητας.
- Γενικά, οι λέξεις και οι εκφράσεις αυτές αποτελούν τους σημαδεμένους τύπους αντίστοιχων ουδέτερων, γεγονός που δηλώνει ότι η γυναικεία συμπεριφορά και οι γυναικείες δραστηριότητες ορίζονται με βάση ένα ανδρικό πρότυπο που θεωρείται ο κανόνας. Για παράδειγμα, η λέξη **γυναίκοκουβέντες** σημαδεύεται αρνητικά σε σχέση με το **κουβέντες** ή **ανδρικές κουβέντες**, που χρησιμοποιείται για την ανάλογη ανδρική δραστηριότητα, ελλείψει μάλιστα του *ανδροκουβέντες.
- Η διαπίστωση αυτή ενισχύεται και από το ότι οι καταγραμμένες στα λεξικά λέξεις και εκφράσεις που έχουν ως αντικείμενο αναφοράς τη γυναίκα **υπερτερούν ποσοτικά** σε σχέση με τις αντίστοιχες για τους άντρες.
 - *αντραγάθημα, αντραγαθία, αντράκι, άντρακλας, αντρεία, αντριεύω, αντρειοσύνη, αντρειωμένος, -η, -ο, αντρίκειος, αντρικός, άντρο, αντρόγενο (ή αντρόγυνο), αντρογυναίκα, αντρογυνοχωρίστρα, αντροχωρίστρα.*
 - *γυναϊκάκι, γυναικάκιας, γυναικάρια, γυναικαριό, γυναικάς, γυναικείος, γυναικίσσιος, -ια, -ιο, γυναικίστικος, γυναικοδουλειά, γυναικοθέμι, γυναικοκαβγάς, γυναικοκατακτητής, γυναικόκοσμος, γυναικοκουβέντα, γυναικοκρατία, γυναικοκρατούμαι, γυναικολόι, γυναικολόγια, γυναικολογικός, -ή, -ό, γυναικολόγος, γυναικομάνι, γυναικομανία, γυναικόμορφος, -η, -ο, γυναικόπαιδα, γυναικούλα, γυναικοφοβία, γυναικωνίτης, γυναικωτός, -ή, -ό, γύναιο, γυνή της απωλείας.*

ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗ

1. Για ποιο λόγο, κατά τη γνώμη σας, τα σεξιστικά ανέκδοτα έχουν ευρεία διάδοση και προκαλούν γέλιο;
2. Πώς ερμηνεύετε (Ν. Καζαντζάκης, *Ο καπετάν-Μιχάλης*)
3. α) τη στάση των δύο γυναικών, της Ρηνιώς και της μάνας της, οι οποίες έχουν αποδεχτεί την κατωτερότητα του φύλου τους και
4. β) τη συμπεριφορά του πατέρα;
3. Όταν ένας άνδρας αποκαλείται «γυναικωτός», «θηλυπρεπής»
4. κ.λπ., οι χαρακτηρισμοί αυτοί σε σχέση με ποιο φύλο είναι σεξιστικοί;

***ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΕΝΗ
ΠΡΑΚΤΙΚΗ***

1. Με ποιες λέξεις/φράσεις θα αντικαθιστούσατε τις παρακάτω σεξιστικές γλωσσικές επιλογές;

Υιοθεσία:

Δεσποινίς:

Γεροντοκόρη:

Γεροντοπαλίκαρα:

Καμάκι / πείραγμα / πέσιμο:

Ανδραγάθημα:

Επάνδρωση:

Ο Δράστης και η ξανθιά σύντροφός του:

Η 24χρονη σύζυγος του ποδοσφαιριστή εθέαθη στις κερκίδες:

Απάντηση

Υιοθεσία: **τεκνοθεσία**

Δεσποινίς: **κυρία**

Γεροντοκόρη: **κυρία**

Γεροντοπαλίκαρα: **κύριος**

Καμάκι / πείραγμα / πέσιμο: **σεξουαλική παρενόχληση**

Ανδραγάθημα: **κατόρθωμα, ηρωική πράξη**

Επάνδρωση: **στελέχωση**

Ο Δράστης και η **ξανθιά** σύντροφός του

Η **24χρονη** σύζυγος του ποδοσφαιριστή εθέαθη στις κερκίδες:

2. Βάλτε λεζάντα στις παρακάτω φωτογραφίες, λαμβάνοντας υπόψη σας ότι τα παιδιά παίζουν.

Ένας ηλικιωμένος στο σούπερ μάρκετ λέει στον Τζοβάνι: **“Μα παίζεις με τις κούκλες; Εσύ είναι αγόρι, θα έπρεπε να παίζεις με τα στρατιωτάκια”**. Δηλαδή της σήμερον ημέρα, το να έχεις μια έντονη πατρική πλευρά από μικρή ηλικία σημαίνει ότι δεν είσαι αρκετά αρσενικό; Είσαι λιγότερο άνδρας αν προσέχεις αυτά που αγαπάς; Ή ότι είσαι ομοφυλόφιλος; Που και να είσαι. **Γιατί να το κάνεις να φαίνεται λάθος, όταν δεν υπάρχει τίποτα λάθος σε αυτό;**

Ήθελα πραγματικά να του σπάσω το κεφάλι, αλλά φρόντισε ο Τζοβάνι να του απαντήσει όπως έπρεπε: **“Είμαι ο μπαμπάς, όχι η μαμά!”**. Μπράβο Τζοβάνι, έτσι γίνεται!

Η κούκλα λέγεται Μάριο και είναι ο γιος του. Ο Τζοβάνι θα γίνει έξι ετών σε κάτι παραπάνω από έναν μήνα.

<https://www.facebook.com/zoe.marchisio/posts/142058245146885768857>

3. Πώς θα νιώθατε, αν σε μια επίσκεψή σας σε συγγενείς στην επαρχία, ακούγατε να αποκαλούν μόνο τα αγόρια «παιδιά» (τον εαυτό σας και όχι την αδελφή σας, τον αδελφό σας αλλά όχι εσάς);

4. Γράψτε ένα κείμενο (300-350 λέξεων) με τίτλο: *Ο χορός είναι έκφραση ψυχής*, απάντηση σε όσα υποστηρίζει ο Δ. Χαριτόπουλος. Το κείμενό σας θα δημοσιευτεί σε εφημερίδα (έντυπη ή ηλεκτρονική).

*Κριτική αντιμετώπιση των γλωσσικών
μας δεδομένων - Εναλλακτικές
προτάσεις*

Εναλλακτικές πρακτικές στους δημόσιους χώρους της εκπαίδευσης, των Μ.Μ.Ε. και της πολιτικής

- Κριτική προσέγγιση της γλώσσας στα επίπεδα της γραμματικής, της σύνταξης και της σημασιολογίας [...].
- Χρήση διπλών (αρσενικών και θηλυκών) τύπων στις γενικές αναφορές (*μαθητής/τρια*).
- Κατάργηση ή ανακύκλωση σεξιστικών όρων (π.χ. *γεροντοκόρη, δεσποινίς*).
- Καθιέρωση καινούριων όρων που εκφράζουν τη γυναικεία πραγματικότητα (π.χ. *σεξουαλική παρενόχληση, τεκνοθεσία* αντί του όρου *υιοθεσία*).
- Ευαισθητοποίηση στο θέμα του γλωσσικού σεξισμού στην εκπαίδευση, τα Μ.Μ.Ε. και τις πολιτικές οργανώσεις (μέσα από συζητήσεις και σεμινάρια).
- Συμμετοχή γυναικών/φεμινιστριών γλωσσολόγων στις διαδικασίες καθορισμού της γλώσσας.
- Χρήση εναλλακτικών ρόλων/προτύπων για τα δύο φύλα στην εκπαίδευση (π.χ. *η πυροσβεστήνα, η ψυχαναλύτρια, ο πατέρας, ο νηπιαγωγός*).
- Χρήση γυναικείων μορφών στα Μ.Μ.Ε. ως αντιπροσωπευτικών της ανθρώπινης ύπαρξης (π.χ. στις γελοιογραφίες).
- Παρουσίαση των γυναικών ως έξυπνων, δυναμικών και αποφασιστικών και όχι, απαραίτητως, υστερικών, άβουλων και σεξομανών ατόμων στα τηλεοπτικά σήριαλ.
- Συχνή χρήση του θηλυκού γένους με σκοπό την κριτική των στερεοτύπων στον δημόσιο και ιδιωτικό χώρο (π.χ. *η από μηχανής θεά, η διευθύντρια*).

Άλλες προτάσεις

- Χρήση ουδετέρου;
- @ π.χ. μαθητ@ς
- Επιβολή θηλυκού;

*Η γλώσσα κόκαλα δεν έχει
και
κόκαλα τσακίζει...*

Τέλος

Ερωτήσεις;